

Hygiëne

Bijen die hun nest goed schoon houden zijn vaak meer resistent tegen allerlei ziekten, waaronder Amerikaans vuilbroed (AVB), kalkbroed en misschien zelfs de varroamijt. Het is dus een goede zaak om hierop te selecteren, maar hoe doe je dat? Hoe bepaal je hygiënisch gedrag? Dan komt de eerste vraag: wat is hygiënisch gedrag? In Frankrijk en Chili werd hygiënisch gedrag bepaald door te kijken hoe snel een volk dood broed uit het volk verwijderd. Daartoe werd uit een raam met gesloten broed (met weinig lege cellen) een vierkant van 5 x 5 cm gesneden en dit stuk raat werd 24 uur of minder in de diepvries gelegd om het broed te doden.

142 Broed dat langer dan 24 uur in de vriezer heeft gelegen wordt sneller geruimd. Volken moeten bij voorkeur worden getest bij een slechte dracht.

Op de eerste dag van de proef wordt uit het te testen volk een raam gesloten broed gehaald. Daar wordt ook een vierkant van 5 x 5 cm uitgesneden en de raat met dood broed ervoor in de plaats gezet. Na het raam gemerkt te hebben wordt het teruggehangen in de kast. Na 24 of 48 uur wordt het testraam eruit gehaald en bepaald hoeveel dood broed is verwijderd. Deze test moet enkele keren worden herhaald voordat een koningin kan worden geselecteerd om mee verder te kweken.

Op deze manier kan zelfs getest worden op resistentie tegen AVB door de geselecteerde volken dezelfde proef te laten doen met ziek (geen dood) broed. Soms zijn hygiënische bijen agressief maar dat zijn geen eigenschappen die altijd samen gaan. Helaas wordt hygiënisch gedrag niet door één gen bepaald maar zijn verschillende erfelijke eigenschappen (genen) verantwoordelijk voor het poetsgedrag.

American Bee Journal 1996(1)

Tip voor de vakantie

Gaat u dit jaar naar Zuid-Frankrijk, bezoek dan eens Tende in het Roya-dal, op de grens van Frankrijk en Italië. In dit dal groeien veel drachtplanten en er worden al sinds mensenheugenis bijen gehouden. De bijenkasten staan op terrassen tegen een zuidhelling. Om de bijenkorven een hoefijzervormige muur. Deze wordt afgesloten door een rechte zuidmuur, waar-tegen vaak een schuurtje is gebouwd. Oorspronkelijk werden de bijen in boomstronken gehouden, deze bijenstanden zijn al eeuwen oud.

La Belgique Apicole 1996(1-2)

Waskringloop

Veel bestrijdingsmiddelen tegen de varroamijt zijn in vet oplosbaar. In was zitten dan ook resten Folbex en Perizine. Om zeker te weten dat in de honing geen resten van bestrijdingsmiddelen terecht komen, mogen ook in de raten geen resten zitten. Daarom gaan veel imkers er toe over om hun eigen kunstraat te gieten van hun eigen was. Een methode die al eerder in Duitse imkerbladen stond is de volgende:

Varroabestrijding gebeurt alleen in de herfst, de honingkamers zijn dan al afgenomen. Deze onbebroede raten kunnen zonder wasmotbestrijding worden opgeborgen. Liefst natuurlijk op de bekende 'schoorsteenmethode' met boven en onder een reis-raam of varroabodem zonder lade.

In het voorjaar worden de bodemplanken gereinigd. De onbezette broedramen uit de broedkamer worden verwijderd en het volk ingeëngd met sluitblokken. De weggenomen, meestal oudere ramen worden meteen uitgesneden en opgesmolten. De was wordt gebruikt voor kaarsen, boenwas en dergelijke.

Tijdens de kersenbloei wordt de eerste honingkamer met uitgebouwde ramen op het volk gezet. Ook het broednest krijgt uitbreiding met ramen met kunstraat. Jaarlijk wordt ongeveer een kwart van de raten vernieuwd.

Kort voor de zonnwende, tijdens de maximale uitbreiding van het broednest, hangen we de nieuwe broedramen in het midden van het broednest en de minst goede aan de zijkanten. Volgende honingkamers worden met kunstraat opgezet, zodat de honing nu in een prachtige nieuwe raat komt.

Bij het oogsten worden de raten flink ingekort, deze was met de ontzegelwas is al vaak genoeg om kunstraat voor het volgende jaar te maken. Ook overtollige honingramen worden hiervoor gebruikt, ongeveer een derde van de voorraad.

Nadelen van deze methode zijn het zelf gieten van kunstraat, wat een hele bedoening is. Een apparaat om kunstraat te gieten is zeer prijzig. (Misschien is het een idee om met enkele imkers samen zo'n gietapparaat te kopen.) Ook willen niet alle bijen de honing opslaan in onbebroede raten. De bijen moeten ook graag bouwen, niet alle volken doen dat even sterk.

Maandblad van de Vlaamse Imkersbond 1996(1)